

**A Magyar Nemzeti Bank elnökének
34/2009. (XII. 28.) MNB rendelete**

**a fizetési rendszer működtetését végző szervezetek üzletszabályzatára és szabályzataira
vonatkozó követelményekről**

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: MNB tv.) 60. §-a (3) bekezdésének a) pontja alapján fennálló jogkörömben eljárva a következőket rendelem el:

I. FEJEZET

A RENDELET HATÁLYA

1. §

(1) A rendelet alkalmazási köre a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 3. §-a (2) bekezdésének *b*) pontja szerinti fizetési rendszer működtetésére terjed ki.

(2) E rendelet szabályait a fizetési rendszer működtetése tevékenység tekintetében a Magyar Nemzeti Bankra (a továbbiakban: MNB) is alkalmazni kell.

ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEK

2. §

E rendelet alkalmazásában

- a) *fizetési rendszer*: a Hpt. 2. számú melléklet I. Fejezet 18. pontjában meghatározott rendszer működtetésére az együttműködő felek közötti megállapodás alapján létrejött együttműködési forma;
- b) *együttműködő felek*: az elszámolóház, az ügyfelek és a teljesítő fél, valamint egyéb, a fizetési rendszerben nevesített fél;

- c) *elszámolóház*: a fizetési műveletek feldolgozását, elszámolását, és teljesítő fél hiányában azok teljesítését végző szervezet;
- d) *közvetlen benyújtó*: az elszámolóházzal egy közvetlen résztvevő felhatalmazása alapján és vele történő elszámolás mellett, kizárólag a közvetlen benyújtó saját gazdálkodásával összefüggő fizetési megbízások elszámolóházzal közvetlenül történő benyújtására megállapodást kötő, résztvevőnek nem minősülő ügyfél;
- e) *likviditás*: a fizetési rendszerben a fizetési megbízások teljesítésére felhasználható pénzügyi eszközök összessége;
- f) *rendkívüli helyzet*: olyan, különleges eljárást igénylő helyzet, melynek során a fizetési rendszer működtetésének folyamata az üzletszabályzatban foglalt normál üzleti rendtől eltér;
- g) *résztvevő*: az elszámolóház által működtetett fizetési rendszerhez csatlakozó szervezet.
Részvételi szintek:
- ga) *közvetlen résztvevő*: az az együttműködő fél, amely a saját és megbízói fizetési műveleteiből származó követelését és tartozását a teljesítést végző együttműködő fél által vezetett fizetési számláján a többi közvetlen résztvevő fizetési számlájával vagy egy központi technikai számlával szemben rendezi,
- gb) *közvetett résztvevő*: az a szervezet, amelynek a fizetési forgalma a fizetési rendszerben egy közvetlen résztvevőnél vezetett fizetési számláján bonyolódik;
- h) *teljesítés*: a Hpt. 3.§-a (2) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott tevékenység, amely során a fizetési rendszer résztvevői közötti tartozások és követelések kiegyenlítése a teljesítést végző együttműködő fél által vezetett fizetési számlákon történik meg;
- i) *teljesítést végző együttműködő fél*: a teljesítő fél, annak hiányában az elszámolóház;
- j) *teljesítő fél*: a Hpt. 3.§-a (2) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott tevékenységek közül a teljesítést végző olyan, az elszámolóháztól szervezetileg elkülönült együttműködő fél, amely a közvetlen résztvevők fizetési számlájának számlavezetőjeként végzi az elszámolt fizetési megbízások teljesítését;
- k) *ügyfél*: a fizetési rendszer közvetlen résztvevője, és – ha vannak ilyenek – a közvetlen benyújtó.

II. FEJEZET

AZ ÜZLETSZABÁLYZAT KÖTELEZŐ TARTALMI ELEMEI

3. §

Az elszámolóház a fizetési rendszer működtetését szabályozó üzletszabályzatában (a továbbiakban: üzletszabályzat) meghatározza a következőket:

- a) a fizetési rendszer működésének célját, alapelveit, a fizetési rendszer működését szabályozó nyilvános, és az ügyfél rendelkezésére bocsátandó dokumentumokat,
- b) az elszámolásra kerülő fizetési megbízások, s egyéb üzenetek körét, valamint az ezekhez kapcsolódó szolgáltatások tartalmát,
- c) az elszámolóház által az egyes szolgáltatások esetében vállalt szolgáltatási szintjeit,
- d) az együttműködő feleket, azok jogait és kötelezettségeit,
- e) a fizetési rendszerben az együttműködő felek által viselt kockázatokat, valamint az ezen kockázatok kezelésére szolgáló, az elszámolóház által biztosított vagy előírt eszközrendszert,
- f) az ügyfélként való csatlakozás és részvétel módját és feltételeit,
- g) az együttműködő felek által nyújtandó tájékoztatás körét és annak feltételeit,
- h) az ügyfélként való részvétel megszüntetésének, szüneteltetésének és megszűnésének módját és feltételeit,
- i) a fizetési rendszerben feldolgozott fizetési megbízások és egyéb üzenetek küldésének módját, és a fizetési rendszerbe történő befogadásának követelményeit,
- j) az együttműködő felek által egymással szemben elfogadott bizonyítékok körét,
- k) az elszámolás módját és a teljesítés rendjét,
- l) biztosíték alkalmazása esetén annak képzésének, kezelésének és felhasználásának, az esetleges veszteség viselésének szabályait,
- m) a reklamációs ügyintézés módját és határidejét,
- n) a felelősségi szabályokat, a felelősség korlátozásának eseteit és a kártérítésre vonatkozó szabályokat,
- o) a fizetési rendszer működési idejének, az elszámolási napok, valamint a munkaszüneti napok meghatározásának és meghirdetésének rendjét,
- p) az üzletszabályzat módosításának rendjét,
- q) az üzletszabályzat közzétételére, valamint az ügyfelek rendelkezésére bocsátására vonatkozó szabályokat.

Általános szabályok

4. §

(1) Az üzletszabályzatban az elszámolóház hivatkozik a fizetési rendszer működése szempontjából lényeges jogszabályokra, megállapodásokra és arra, hogy a fizetési rendszer a magyar jog alapján működik.

(2) Az üzletszabályzatban az elszámolóház összefoglalja a fizetési rendszer működésének folyamatát.

(3) Az üzletszabályzatot és a szabályzatokat egyértelműen és közérthetően kell megfogalmazni.

Az együttműködő felek jogai és kötelezettségei

5. §

Az üzletszabályzatban az elszámolóház meghatározza az együttműködő felek jogait és kötelezettségeit. Az üzletszabályzat tartalmazza az elszámolóház és a teljesítő fél egyértelmű azonosítását biztosító cégadatait is.

Az együttműködő felek által viselt kockázatok

6. §

Az elszámolóház az üzletszabályzatban meghatározza a fizetési rendszerben az együttműködő felek által viselt jogi, pénzügyi és működési kockázatokat, és azok kezelésének eljárási rendjét.

A csatlakozás és a részvétel feltételei

7. §

(1) Az üzletszabályzat meghatározza a résztvevői szinteket, megkülönböztetve a közvetlen és a közvetett résztvevőt.

(2) Az elszámolóház az üzletszabályzatban meghatározza a fizetési rendszerhez ügyfélként való csatlakozás és az abban való részvétel jogi, pénzügyi és technikai feltételeit.

(3) A fizetési rendszerhez ügyfélként való csatlakozás és abban való részvétel jogi, pénzügyi és technikai feltételeit úgy kell kialakítani, hogy azok biztosítsák:

- a) a fizetési rendszer hatékony és biztonságos működését,
- b) a fizetési rendszerhez való nyílt, megkülönböztetés nélküli csatlakozást,
- c) az azonos részvételi szinthez azonos követelmények előírását.

(4) A csatlakozás feltétele a fizetési rendszerben az ügyfél által használni kívánt valamennyi szolgáltatás tekintetében végrehajtott, az elszámolóház által sikeresnek nyilvánított tesztelés.

(5) Az (1)-(4) bekezdés szerint előírt követelmények teljesítése esetén a fizetési rendszerhez ügyfélként való csatlakozást az elszámolóház csak abban az esetben tagadhatja meg, ha a fizetési rendszerbe történő felvétel olyan többletkockázatot jelent, amely veszélyezteti a fizetési rendszer megbízható és hatékony működését.

(6) Az elszámolóház a csatlakozási kérelem (2)-(5) bekezdésben foglaltakra tekintettel történő elutasításáról az ok megjelölésével írásban értesíti a csatlakozni szándékozó ügyfelet, valamint az MNB-t. Az üzletszabályzat meghatározza az írásbeli értesítés elküldésének határidejét és az elutasítással szembeni reklamáció részletes szabályait.

(7) Az elszámolóház a csatlakozási feltételeket teljesítő szervezettel köt szerződést.

(8) Az elszámolóház az üzletszabályzatban meghatározza:

- a) a csatlakozás feltételeinek ellenőrzési szabályait,
- b) a részvétel feltételeinek időszakos ellenőrzési szabályait,
- c) a részvételi feltételek teljesítésének megszűnése esetén irányadó eljárást,

d) az üzletszabályzatban foglaltak ügyfelek általi megszegése esetén alkalmazandó eljárást.

(9) A fizetési, illetve értékpapír-elszámolási rendszerekben történő teljesítés véglegességéről szóló törvény szerint kijelölt fizetési rendszer üzletszabályzata úgy határozza meg a külföldi székhelyű intézmény rendszerhez történő csatlakozásának feltételeit, hogy az biztosítsa a külföldi székhelyű intézmény csatlakozása miatti jogi kockázatok megfelelő kezelését.

Az együttműködő felek tájékoztatási kötelezettsége

8. §

Az együttműködő feleket terhelő tájékoztatási kötelezettség esetén az elszámolóház üzletszabályzata meghatározza az tájékoztatás körét, konkrét tartalmát, módját és határidejét.

A részvétel megszüntetése, szüneteltetése, megszűnése

9. §

(1) Az elszámolóház üzletszabályzata tartalmazza a résztvevő fizetési rendszerben való részvétel szüneteltetésének, megszüntetésének vagy megszűnésének esetén az elszámolóházat az MNB felé terhelő tájékoztatási kötelezettséget.

(2) Az elszámolóház üzletszabályzata meghatározza az ügyfelek fizetési rendszerben való részvételére vonatkozó jogviszony szüneteltetésének, megszüntetésének, valamint megszűnésének eseteit, rendjét, feltételeit, időpontját, jogkövetkezményeit, a reklamációs és igényérvényesítési lehetőségeket, valamint a résztvevők részvételi szintjének megváltoztatása esetén követendő eljárást.

(3) Az elszámolóház üzletszabályzata szabályozza az ügyfél ellen indult fizetést korlátozó eljárás és az ügyfél tevékenységi engedélyének megszűnése esetén irányadó eljárást.

(4) Az elszámolóház üzletszabályzata biztosítja, hogy a fizetési rendszerben részvétel ügyfél által kezdeményezett szüneteltetésére vagy megszűnésére csak abban az esetben kerülhet sor, ha az ügyfél az együttműködő felekkel szemben valamennyi kötelezettségét teljesítette.

A fizetési rendszer működéséhez kapcsolódó üzenetek küldésének módja és befogadásának követelményei

10. §

Az elszámolóház az üzletszabályzatban meghatározza:

- a) a fizetési megbízások és egyéb üzenetek tartalmát, formáját, és azok használatának főbb szabályait,
- b) az adatátviteli eszközök és az adatátviteli módszerek főbb elemeit,
- c) a fizetési rendszer szabványai szerint, illetve egyéb okból hibásnak minősülő fizetési megbízások vagy egyéb üzenetek esetében követendő eljárásokat, és
- d) a fizetési megbízások és egyéb üzenetek visszavonásának módját és feltételeit.

A teljesítés rendje

11. §

(1) Az elszámolóház az üzletszabályzatban meghatározza az elszámolás és a teljesítés módját, gyakoriságát, a határidőket, a sorkezelés szabályait, a fizetési megbízások befogadásának és visszavonhatatlanságának időpontját, a teljesítés véglegességének időpontját, a fedezetlenség esetén követendő eljárást, és a nem teljesítés esetén követendő eljárást.

(2) Az elszámolóház az üzletszabályzatban meghatározza az együttműködő felek teljesítéssel kapcsolatos feladatait.

(3) Amennyiben teljesítést végző együttműködő félként nem az elszámolóház jár el, az elszámolóház és a teljesítő fél egymással e tárgyban szerződést köt. Az elszámolóház és a teljesítő fél üzletszabályzata együttesen, teljes körűen és világosan tartalmazza az ügyfelek közötti elszámolás teljesítésével kapcsolatos, az ügyfeleket érintő feladatokat.

Likviditás kezelése és felhasználása

12. §

(1) A teljesítést végző együttműködő fél az üzletszabályzatában meghatározza a fizetési rendszerben történő teljesítés során felhasználható pénzügyi eszközök körét, megképzésének, rendelkezésre bocsátásának és felhasználásának a szabályait.

(2) Amennyiben a teljesítést végző együttműködő fél a teljesítés céljából hitelt nyújt, üzletszabályzatában meghatározza a hitelnyújtás feltételeit, fedezett hitel esetében a fedezetképzési és -elfogadási szabályokat.

(3) Ha a teljesítés kapcsán nyújtott hitel fedezett, és a fedezetet nem a (2) bekezdés szerinti hitelnyújtó kezeli, a hitelnyújtó üzletszabályzata tartalmazza egyrészt a hitelnyújtónak, másrészt a fedezetet kezelő félnek, a fedezettel (annak elhelyezésével, kezelésével és felhasználásával) kapcsolatos feladatait, és meghatározza azon adatok körét, amelyek az ügyfelek számára a fedezet elhelyezéséhez szükségesek.

Biztosíték kezelése és felhasználása, veszteségviselés

13. §

(1) Amennyiben a fizetési rendszer a teljesítés biztosítása érdekében biztosíték képzését írja elő, az elszámolóház az üzletszabályzatban meghatározza

- a) a biztosítékképzés szabályait, azaz a biztosítékkövetelmény-számítás módját, valamint a biztosíték elhelyezésének folyamatát,
- b) az elfogadható biztosítékok körét,
- c) a biztosíték felhasználásának szabályait és visszapótlásuk módját,
- d) a biztosíték értékelésének szabályait, azok befogadási kondícióit,
- e) a kiegyenlítési kockázat kezelésének esetleges egyéb eszközeit,
- f) a biztosítékkal nem fedezett veszteségek viselésének szabályait.

(2) Amennyiben a teljesítési biztosítékot nem az elszámolóház kezeli, az üzletszabályzata tartalmazza a biztosítékot kezelő fél feladatait, és meghatározza az ügyfelek számára a biztosíték elhelyezéséhez szükséges adatok körét.

A reklamációs ügyintézés módja és határideje

14. §

(1) Az elszámolóház az üzletszabályzatában meghatározza az ügyfél reklamáció kezelésére, elbírálásának rendjére vonatkozó szabályokat. A reklamáció elbírálásának határideje legfeljebb 15 munkanap.

(2) Az elszámolóház üzletszabályzatában meghatározza a reklamációkkal kapcsolatos igényérvényesítési rendet.

Felelősségi viszonyok, kárenyhítés és kártérítés

15. §

Az elszámolóház az üzletszabályzatban szabályozza az együttműködő felek felelősségét, valamint a kártérítési és kárenyhítési szabályokat.

A fizetési rendszer működési ideje

16. §

(1) Az elszámolóház az éves elszámolásforgalmi naptára meghatározása során a teljesítő fél elszámolásforgalmi naptárához igazodik.

(2) Az elszámolóház az üzletszabályzatában ismerteti az éves elszámolásforgalmi naptár meghatározásának és közzétételének módját.

(3) Az elszámolóház az üzletszabályzat részeként közzéteszi a fizetési rendszer üzemidő-beosztását.

Az üzletszabályzat módosításának rendje

17. §

(1) Az üzletszabályzatot és annak módosításait az elszámolóház az őket érintő szolgáltatásokra vonatkozóan a teljesítő féllel és a közvetlen résztvevőkkel közvetlenül, a közvetlen benyújtókkal pedig az általuk igénybe vett közvetlen résztvevő útján előzetesen észrevételezteti.

(2) Az elszámolóház az észrevételek (1) bekezdés szerinti megtételére legalább 5, átfogó vagy nagy terjedelmű módosítás esetén legalább 10 munkanapot biztosít.

(3) Az (1) bekezdés szerinti eljárástól az elszámolóház kizárólag akkor tekinthet el, ha az eljárás a fizetési rendszer biztonságos és hatékony működését akadályozza.

Az üzletszabályzat közzététele

18. §

(1) Az elszámolóház a hatályos üzletszabályzatát és annak részét képező mellékleteit nyilvánosan közzéteszi és azok folyamatos elérhetőségét a honlapján biztosítja.

(2) Az (1) bekezdés szerinti eljárástól az elszámolóház az MNB jóváhagyásával eltérhet. A jóváhagyást az MNB az elszámolóház üzletszabályzata módosításának engedélyezésére irányuló eljárás során, a nyilvánosságra hozatal kockázatát mérlegelve adja meg.

(3) A (2) bekezdés szerint jóváhagyott mellékletet az elszámolóház az őket érintő szolgáltatásokra vonatkozóan a teljesítő fél és a közvetlen résztvevők részére közvetlenül, a közvetlen benyújtók számára az általuk igénybe vett közvetlen résztvevőn keresztül bocsátja rendelkezésre.

(4) Az elszámolóház a hatályos üzletszabályzat elérhetőségét magyarul – és amennyiben az ügyfelek összetétele indokolja: legalább egy, a nemzetközi pénzügyi piacokon általában használt nyelven – az (1) bekezdésben foglaltak szerint biztosítja.

III. FEJEZET

AZ ELSZÁMOLÓHÁZ SZABÁLYZATAIRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

A rendkívüli helyzetek kezelésére vonatkozó szabályzat, módosításának és rendelkezésre bocsátásának rendje

19. §

(1) Az elszámolóház a rendkívüli helyzetek kezelésére vonatkozó szabályzatában meghatározza a rendkívüli helyzetek típusait, kritériumait, valamint a rendkívüli helyzet megállapításának és kihirdetésének szabályait.

(2) Az elszámolóház a rendkívüli helyzetek kezelésére vonatkozó szabályzatában rögzíti:

- a) az egyes rendkívüli helyzetek kezelésére szolgáló eljárásokat és az együttműködő felek ezzel kapcsolatos feladatait,
- b) az egyes rendkívüli helyzetek kezelésére szolgáló eljárások során alkalmazandó döntési jogosultságokat,
- c) az előzetesen meghatározott eljárási rendtől a rendkívüli helyzetek esetén történő eltérés lehetőségét,
- d) az egyes rendkívüli helyzetekben a kapcsolattartás módját, a lehetséges kommunikációs csatornákat, valamint az ilyen helyzetekre kijelölt kapcsolattartók, valamint helyettesük listájának és elérhetőségének összeállítására és karbantartására vonatkozó eljárási rendet,
- e) a kapcsolattartásra szolgáló elérhetőségeket.

(3) Az elszámolóház a rendkívüli helyzetek kezelésére vonatkozó szabályzatát és annak módosításait az érintett együttműködő felekkel e rendelet 17.§-ában foglaltak szerint előzetesen észrevételezteti.

(4) Az elszámolóház az észrevételek (3) bekezdés szerinti megtételére legalább 5, átfogó vagy nagy terjedelmű módosítás esetén legalább 10 munkanapot biztosít.

(5) Az elszámolóház rendkívüli helyzetek kezelésére vonatkozó szabályzatát és annak módosítását az MNB engedélyezi.

(6) Az elszámolóház a rendkívüli helyzetek kezelésére vonatkozó szabályzatát az őket érintő szolgáltatásokra vonatkozóan a teljesítő fél és a közvetlen résztvevők részére közvetlenül, a közvetlen benyújtók számára az általuk igénybe vett közvetlen résztvevőn keresztül bocsátja rendelkezésre.

A díjszabályzat, módosításának és közvételének rendje

20. §

(1) Az elszámolóház díjszabályzata egyértelműen meghatározza:

- a) a nyújtott szolgáltatásokhoz kapcsolódóan fizetendő díjakat, jutalékokat és költségeket,
- b) a díjfizetés alapját, módját és idejét,
- c) a fizetendő díjakhoz, jutalékokhoz, költségekhez kapcsolódó esetleges kedvezményeket és azok igénybevételének feltételeit,
- d) a fizetendő díjak, jutalékok, költségek kiszámítását segítő példát.

(2) Az elszámolóház díjszabályzata a díjakat az (1) bekezdés a) pontja szerint úgy határozza meg, hogy a nyújtott szolgáltatásokra külön állapítja meg a díjakat annak érdekében, hogy az ügyfél azok igénybe vételéről szabadon dönthessen.

(3) A díjszabályzat a díjakat úgy állapítja meg, hogy azok folyamatosan biztosítsák a fizetési rendszer használatának hatékonyságát.

(4) A fizetési rendszerben nyújtott szolgáltatások díjaiban, jutalékaiban, költségeiben csak a forgalom nagysága, a nyújtott szolgáltatás tartalma, a választott kommunikációs mód alapján lehet különbséget tenni az ügyfelek között.

(5) A díjszabályzat rendelkezik a díjak elszámolóház általi felülvizsgálatának gyakoriságáról, amely nem haladhatja meg az egy évet.

(6) Az elszámolóház díjszabályzatát és annak módosítását az MNB engedélyezi.

(7) Az elszámolóház a hatályos díjszabályzatát e rendelet 18.§-ának (1) és (4) bekezdése szerint teszi közzé.

IV. FEJEZET

AZ MNB ENGEDÉLYEZÉSI ELJÁRÁSA

21.§

Az MNB tv. 27.§ (1) és e rendelet 18.§-ának (2), 19.§-ának (5), és 20.§-ának (6) bekezdésében említett engedélyezési eljárásban az elszámolóház a tervezett hatályba lépést legalább 30 naptári nappal megelőzően benyújtja az MNB-hez:

- a) a hatályba léptetni kívánt üzletszabályzat, illetve szabályzat korrektúrázott szövegét,
- b) a hatályba léptetni kívánt üzletszabályzat, illetve szabályzat két példányát,
- c) az elszámolóház a szabályzatok jóváhagyási jogkörét gyakorló testületének jóváhagyását tanúsító okiratot vagy annak hiteles másolatát,
- d) az engedélyezési kérelmet a változások bemutatásával és indokolásával, valamint ez utóbbiban a díjszabályzat vonatkozásában a díjkalkuláció részletes bemutatását.

V. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

22. §

(1) E rendelet 2010. július 1-jén lép hatályba.

(2) Hatályát veszti a fizetési rendszer működtetését végző szervezetek üzletszabályzatára és szabályzataira vonatkozó követelményekről szóló 20/2009. (VIII. 6.) MNB rendelet.

23. §

(1) E rendelet 22. §-ának (2) bekezdése 2010. július 2-án hatályát veszti.

(2) E § 2010. július 3-án hatályát veszti.

Simor András s.k.
a Magyar Nemzeti Bank elnöke